

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 292/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť PharmDr. L. H., V., zastúpenej advokátkou JUDr. M. B., Ž., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 39-24 K 406/01-57 z 2. septembra 2002 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obo 21/2006-1105 z 26. januára 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PharmDr. L. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2006 doručená sťažnosť PharmDr. L. H., V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. B., Ž., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 39-24 K 406/01-57 z 2. septembra 2002 a uznesením Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obo 21/2006-1105 z 26. januára 2006.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že P., s. r. o., so sídlom P. (ďalej len „navrhovateľka“), podala krajskému súdu proti sťažovateľke návrh na vyhlásenie konkurzu, ktorý je vedený pod sp. zn. 29-24 K 406/01. V predmetnej konkurznej veci uznesením č. k. 39-24 K 406/01-36 zo 16. augusta 2002 krajský súd vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľky ako dlžníčky (úpadcu) – (...) A., so sídlom V., a súčasne ustanovil za správcu konkurznej podstaty JUDr. P. N. Predmetné uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľke doručené až 3. septembra 2002.

Krajský súd opravným uznesením sp. zn. 39-24 K 406/01 z 22. augusta 2002 (správne sp. zn. 39-24 K 406/01 z 23. augusta 2002; pozn.) opravil uznesenie zo 16. augusta 2002, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie. Najvyšší súd toto odvolanie svojím uznesením č. k. 1 Obo 268/2002 z 30. októbra 2002 odmietol ako podané oneskorene ešte pred doručením uznesenia o vyhlásení konkurzu v tejto veci sťažovateľke 27. augusta 2002. Navrhovateľka zobrala svoj návrh na vyhlásenie konkurzu v tejto veci v celom rozsahu späť podaním osobne doručeným krajskému súdu 28. augusta 2002.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka podala odvolanie voči opravnému uzneseniu 23. augusta 2002 a súčasne mala vedomosť o tom, že navrhovateľka zobrala svoj návrh na vyhlásenie konkurzu v tejto veci v celom rozsahu späť, po doručení uvedeného uznesenia 3. septembra 2002 nepodala odvolanie, pretože sa domnievala, že neexistuje dôvod, aby súd v konkurznom konaní ďalej pokračoval. Keďže na strane navrhovateľov nikto nepristúpil do konania a súd nemal doručený nesúhlas sťažovateľky so späťvzatím návrhu, sťažovateľka bola presvedčená, že sú splnené všetky podmienky pre to, aby súd konanie zastavil.

Krajský súd v predmetnej veci uznesením č. k. 39-24 K 406/01-57 z 2. septembra 2002 nepripustil späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu. Najvyšší súd toto uznesenie krajského súdu z 2. septembra 2002 následne potvrdil svojím uznesením č. k. 2 Obo 21/2006-1105 z 26. januára 2006, pričom podľa sťažovateľky je odôvodnenie

tohto uznesenia pomerne stručné, odvoláva sa na zákonné ustanovenia zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní platného v čase vyhlásenia konkurzu (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“), ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), avšak nevysporiadava sa so všetkými sťažovateľkinými námietkami, ktoré uviedla v podanom odvolaní zo 16. januára 2006.

Uznesenie najvyššieho súdu z 26. januára 2006 sa stalo právoplatným a vykonateľným 13. februára 2006 a podľa názoru sťažovateľky je nezákonné a nespravodlivé, pretože je v rozpore s § 4a ods. 3, § 16 ods. 6 a § 66e ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní v platnom znení, ako aj v rozpore s § 96 ods. 1 a 2 OSP.

Z uznesenia krajského súdu z 2. septembra 2006 je nepochybné zrejme, že súd nepripustil späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu z toho dôvodu, že podľa prvostupňového súdu dispozičná zásada v konkurznom konaní je obmedzená tým, že návrh na vyhlásenie konkurzu je možné vziať späť len do vyhlásenia konkurzu. Podľa súdu v tomto prípade navrhovateľ vzal návrh späť po vyhlásení konkurzu, a preto je jeho späťvzatie právne neúčinné, pretože vyhlásením konkurzu na majetok sťažovateľky ako dlžníčky (úpadcu) nastali účinky konkurzu vyvesením uznesenia na tabuli súdu.

Sťažovateľka uviedla, že sa s týmito závermi súdu nestotožňuje a tvrdí, že sú v rozpore s platnou právnou úpravou a skutočným stavom zisteným v predmetnej právnej veci.

O existencii uznesenia krajského súdu z 2. septembra 2002 sa sťažovateľka dozvedela na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v M., Úrade justičnej a kriminálnej polície Policajného zboru M. vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-633/OEK-MT-2004. Na základe tohto zistenia sa sťažovateľka listom z 19. augusta 2005 domáhala doručenia tohto uznesenia, avšak bezvýsledne. Následne opätovne žiadosťou z 27. septembra 2005 adresovanou predsedovi krajského súdu požiadala o jeho doručenie. Predseda krajského súdu odpovedal na túto žiadosť oznámením č. Spr. 11566/03, v ktorom jej uviedol spôsob, ktorým sa môže domáhať doručenia predmetného uznesenia (prostredníctvom realizácie sťažovateľkinho práva nazrieť do spisu).

Sťažovateľkin právny zástupca nahliadol do spisu krajského súdu 21. decembra 2005, avšak predmetné uznesenie mu nebolo doručené spôsobom procesne upraveným, a preto sťažovateľka znovu 22. decembra 2005 zaslala krajskému súdu písomnú žiadosť o doručenie citovaného uznesenia.

Predmetné uznesenie bolo sťažovateľke doručené až 11. januára 2006 napriek tomu, že už predtým sa niekoľkokrát osobne, telefonicky a napokon i písomne jeho doručenia domáhala a navyše bez toho, aby na ňom bola vyznačená jeho právoplatnosť. S ohľadom na tieto skutočnosti zastáva sťažovateľka názor, že takýmto postupom došlo v tejto veci k procesnému pochybeniu súdu.

Krajský súd nevyznačenie právoplatnosti odôvodňoval formálnymi dôvodmi tak, ako je to zrejmé z vyjadrenia k žiadosti vo veci sp. zn. ČVS: ORP-633/OEK-MT-2004 z 24. augusta 2005. Sťažovateľka ďalej uviedla, že formálne dôvody platný OSP ani zákon o konkurze a vyrovnaní neupravuje, teda takéto odôvodnenie nevyznačenia právoplatnosti na predmetnom uznesení bolo podľa nej taktiež v rozpore s platnou právnou úpravou.

Podľa sťažovateľky na základe § 90 OSP mal súd konať na strane odporcov s ňou ako s osobou, ktorú zákon za účastníka konania označuje, a toto uznesenie jej mal riadne doručiť.

Sťažovateľka uviedla, že s ohľadom na § 168 ods. 2 a § 170 ods. 1 OSP a v súlade s poučením, ktoré bolo uvedené v uznesení krajského súdu z 2. septembra 2002, súd v predmetnej veci nemohol konať pokiaľ toto uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože zákon o konkurze a vyrovnaní nemá špeciálnu právnú úpravu pokiaľ ide o späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu a § 13 ods. 6 zákona o konkurze a vyrovnaní sa týka vyhlásenia konkurzu, a nie späťvzatia návrhu na vyhlásenie konkurzu.

Podľa sťažovateľky v predmetnej veci neexistoval žiaden zákonný dôvod, pre ktorý by súd nemal pripustiť späťvzatie návrhu navrhovateľkou a konanie zastaviť.

Sťažovateľka taktiež poukázala na skutočnosť, že v inej konkurznej veci tej istej navrhovateľky, ale iného úpadcu, vedenej krajským súdom pod č. k. 39-24 K 405/01 rozhodol prvostupňový súd taktiež uznesením, že späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu nepripúšťa - pod č. k. 39-24 K 405/01-80 z 2. septembra 2002 - a po podanom odvolaní najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obo 280/02 z 18. novembra 2002 rozhodol tak, že pripustil späťvzatie návrhu navrhovateľky na vyhlásenie konkurzu, citované uznesenie zrušil a konanie vo veci zastavil.

Okrem uvedených skutočností sťažovateľka poukázala aj na to, že podľa nej konkurz na jej majetok nemal byť vôbec vyhlásený, resp. pokiaľ i bol vyhlásený, do konkurznej podstaty by nemal patriť majetok, ktorého sa nemôže týkať výkon rozhodnutia.

V predmetnom konaní došlo podľa sťažovateľky k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nesprávnym postupom súdov najmä pri tom, keď spôsobili prietahy nedoručením rozhodnutia č. k. 39-24 K 406/01-57 po jeho vyhotovení a jednak nezákonnosťou uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Obo 21/2006-1105 z 26. januára 2006, ktorý vo výroku rozhodol inak ako v obdobnej konkurznej veci vedenej krajským súdom pod č. k. 39-24 K 405/01, v ktorej uznesením sp. zn. 2 Obo 280/02 z 18. novembra 2002 zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu, pripustil späťvzatie návrhu, zrušil uznesenie krajského súdu a konanie zastavil.

Podľa sťažovateľky nie je možné odôvodňovať prietahy nadmerným množstvom vecí, v ktorých musí prvostupňový súd konať, a ani rozdielnosť vyslovených záverov v jednotlivých uzneseniach najvyššieho súdu nemožno podľa nej odôvodniť tým, že ide o rôzne veci týkajúce sa iných účastníkov konania, pretože pokiaľ postup účastníkov konania v týchto rôznych veciach bol rovnaký, i závery odvolacieho súdu podľa príslušných nezmenených zákonných ustanovení by mali byť rovnaké.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka vo svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd rozhodol, že:

„Právo Pharm. Dr. L. H., (...), bytom V., priznané čl. 46 ods. 1, 2, článkom 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v rozhodnutiach vydaných na Najvyššom súde SR č. k. 2 Obo 21/2006-1105 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici, v konaní vedenom pod č. k. 39-24 K 406/01-57 zo dňa 2. 9. 2002, bolo porušené.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 2 Obo 21/2006-1105 zo dňa 26. 1. 2006, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 39-24 K 406/01-57 sa zrušujú a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na nové konanie a rozhodnutie.

Pharm. Dr. L. H. sa priznáva primerané zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk (slovom: stotisíc korún slovenských), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť sťažovateľke Pharm. Dr. L. H. v lehote dvoch mesiacov od vydania nálezu Ústavného súdu SR.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia Pharm. Dr. L. H. na účet právnej zástupkyne, JUDr. M. B., založený v S., a. s. pobočka Ž., (...), vo výške 6 887,50 Sk, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľky podaním č. k. KP 8/06-24 z 3. júla 2006 vyjadril najvyšší súd prostredníctvom svojho predsedu. Predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„1. Sťažnosťou napadnuté rozhodnutie považujem za vecne správne. Sťažnosť zrejme neberie do úvahy základnú zásadu platnú v konkurznom konaní, že účinky vyhlásenia konkurzu nastávajú, bez ohľadu na právoplatnosť, vyvesením uznesenia na úradnej tabuli súdu (§ 13 ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní). Keďže § 4a ods. 3 viaže zánik dispozičného práva navrhovateľa na vyhlásenie konkurzu, môže navrhovateľ vziať návrh na vyhlásenie konkurzu späť do vyvesenia uznesenia o vyhlásení konkurzu na úradnej tabuli. Okamihom vyvesenia je konkurz vyhlásený a návrh už nemožno účinne vziať späť. Takáto úprava možnosti vziať návrh späť, vzhľadom na § 66e ods. 1 zákona o konkurze, vylučuje v konkurznom konaní použitie § 208 O. s. p.

K rovnakému záveru dospela výkladom súdna prax už predtým, ako bolo do zákona o konkurze a vyrovnaní novelou (zák. č. 12/1998 Z. z.) doplnené terajšie ustanovenie § 4a ods. 3 a § 66e (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 1994 sp. zn. 4 Obo 227/94 uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej

republiky pod č. 35 v zošite 4 ročník 1995). K rovnakému stanovisku dospel aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 27. mája 2004 sp. zn. II. ÚS 172/03-34, keď na str. 11 zdôraznil, že použitie § 208 O. s. p. je v konkurznom konaní vylúčené priamo zákonom o konkurze a vyrovnaní (§ 4a ods. 3). Sťažnosť považujem za zjavne neopodstatnenú a navrhujem ju odmietnuť.

2. Pripájame žiadané rozhodnutie sp. zn. 2 Obo 280/02 z 18. novembra 2002. Musím konštatovať, že v tomto rozhodnutí senát zaujal opačné stanovisko. Vychádzal zrejme z názoru, že § 4a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní je použiteľný len do vyhlásenia konkurzu. Od vyhlásenia rozhodnutia do jeho právoplatnosti sa má aplikovať § 208 O. s. p. Ide o ojedinelé rozhodnutie a rozhodovacia prax sa postupne zjednotila aj v dôsledku rozhodnutia päťčlenného dovolacieho senátu z 28. januára 2003 sp. zn. Obdo V 3/2003, ktoré bolo predmetom rozhodovania Ústavného súdu Slovenskej republiky v už spomenutom náleze II. ÚS 172/03-34.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 39-24 K 406/01-57 z 2. septembra 2002

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti taktiež namietala, že uznesením krajského súdu č. k. 39-24 K 406/01-57 z 2. septembra 2002 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože jej toto uznesenie bolo doručené neskoro a podľa nej svojím obsahom odporuje zákonu.

Vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, v danom prípade nemá právomoc preskúmať toto rozhodnutie krajského súdu, pretože jeho postup i rozhodnutie v predmetnej veci už preskúmal na základe riadneho opravného prostriedku (odvolania) sťažovateľky najvyšší súd.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Pokiaľ sťažovateľka namietala v petite porušenie jej práv na konanie bez zbytočných prietáhov alebo na konanie v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením krajského súdu z 2. septembra 2002, treba poznamenať, že ide o zjavnú neopodstatnenosť, lebo sťažovateľkou uplatnené práva nemožno porušiť samotným rozhodnutím (ako sa v petite domáhala vysloviť).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 2 Obo 21/2006-1105 z 26. januára 2006

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala, že uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Obo 21/2006-1105 z 26. januára 2006 boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože predmetné rozhodnutie je podľa nej nezákonné.

Z rozhodnutia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd potvrdil uznesenie z 2. septembra 2002, ktorým krajský súd rozhodol, že späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu nepripúšťa. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd vychádzal z § 4a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní, ktorý osobitne upravuje späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu, a preto v tomto konaní nie je možné aplikovať ustanovenia OSP. Z uvedeného teda vyplýva, že navrhovateľka podľa najvyššieho súdu mohla vziať účinne späť svoj návrh na vyhlásenie konkurzu iba do vyvesenia uznesenia o vyhlásení konkurzu na úradnej tabuli.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že v konkurznom konaní je použitie § 208 OSP vylúčené priamo ustanovením § 4a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní, a preto aplikáciou OSP v prípade späťvzatia návrhu na vyhlásenie konkurzu po jeho vyvesení na úradnej tabuli (do nadobudnutia jeho právoplatnosti) navrhovateľom by súdy použitím OSP ako neadekvátnej právnej úpravy zasiahli do základných práv účastníkov uvedeného konania (m. m. II. ÚS 172/03).

Na uvedenú judikatúru poukázal napokon aj predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení v tejto veci.

Pri rozhodovaní v tejto veci ústavný súd taktiež vychádzal z týchto už ustálených právnych záverov a v súlade s nimi možno teda konštatovať, že uznesenie najvyššieho súdu z 26. januára 2006, ktorým bolo potvrdené uznesenie krajského súdu z 2. septembra 2002, je vecne správne a najvyšší súd svojou rozhodovacou činnosťou základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy nemohol porušiť.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv na konanie bez zbytočných prieťahov alebo na konanie v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu treba uviesť (obdobne ako pri rozhodnutí krajského súdu), že k porušeniu týchto práv sťažovateľky iba samotným rozhodnutím najvyššieho súdu dôjsť nemohlo.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3

Z dôvodov uvedených v častiach II.1 a II.2 tohto uznesenia ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2006